

PRIMORSKI DNEVNIK

**Borimo se za spoštovanje
mirovne pogodbe!**

**Le uresnitje njeni določb bo
onemogočilo vključitev našega
ozemlja v napadalni atlantski pakt!**

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Postojna piščana v gotovini
Spedizione in abbon. postale St. 67 (1157)

Leto V - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST nedelja 20. marca 1949

TRST in atlantski pakt

Kakor smo že večkrat javili, do-
loča člen 6. severatlantskega
pakta, da se smatra za napad tudi
vsak napad okupacijskih sil, ki
jih kateri koli podpisnik pakta
drži v Evropi. Na temelju te do-
ločbe spada v območje atlantske-
ga pakta - po komentarjih se-
stavljajev - besedila pakta - tu-
di Berlin ter tako imenovani
zračni most, ki veže Berlin z
zahodno Nemčijo, dalje vsa za-
padna Avstrija ter tudi anglo-
ameriška cona Tržaškega ozemlja.
To menje je potrdil tudi fran-
coski zunanji minister Schuman,
ki je dejal, da je soglasno tolmar-
čenje sestavljajev pakta, da tudi
Trst spada v ozemlje pakta, ki
vse opisuje člen 6., čeprav to v
paktu ni posebej omenjeno. De-
jal je, da so se zmenili, da je
smatrali za okupacijske evropske
sile tudi anglo-ameriške sile v
Trstu.

Ta izjava enega izmed glavnih
podpisnikov atlantskega pakta, je
vsekakor dovolj merodajna. Za-
radi tega ji moramo na tem mestu
dati tisti poudarek, katerega kot
takšna zasluži, ker se človek Trsta
in vse naše cone A, ker se torej
tudi v prvi vrsti nas Tržičanov.

Tržaškemu ljudstvu namreč ni
vseeno, v katere pakte je njegovo
mestno in ozemlje vključeno. Trža-
ško ljudstvo hoče vedeti, kam ga
vključujejo in kakaj ga vključu-
jejo, se prav posebej pa hoče ve-
deti, kakšne bodo posledice takš-
nega vključevanja.

Ze tedaj, ko se je govorilo o
vključevanju raznih držav v tako
imenovani Marshallov ERP plan,
je bilo našemu ljudstvu povsem
jasno, da ta plan ni nikakršen
plan spomočni, temveč da je na-
vaden orodje ameriškega imperia-
lizma za doseg postopstva v sve-
tu ter da je njegov končni cilj
podrediti si ne samo gospodarsko
vse v plan politično in vojaško
vse in plan vključene države in
področja.

Toda - kakor smo že večkrat
poudarili - ni Tržičanov ničče
vprašal, ali hočejo biti vključeni
v ta Marshallov plan ali ne. Trža-
čani so se nekega jutra zbudili in
zvedeli, da so v plan enostravno
vključeni.

Zaradi tega ni nikakršno čudo,
da se bo nekega letošnjega spo-
mladinskega jutra v aprilu zgo-
dilo, da bomo izvedeli, da smo
vključeni tudi v atlantski pakt.
Tudi za to vključitev Tržičanov
ni se ničče vprašal, kaj razpiti
demokraciji itd. sedanje oku-
pacijske uprave. Saj nam je ome-
njena Schumanova izjava za to
najboljši dokaz.

Nas dnevnik in vse tržaško de-
mokratično časopisje je zadnje
mesece v tržaškem ljudskim množ-
icam na široko in temeljito razlo-
žilo vse posledice ustvarjanja in
podpisovanja atlantskega pakta.
Zato naše delovne množice prav
dobro vedo, da ne pomeni vključ-
evanje De Gasperijeve klerofas-
cijske Italije v atlantski pakt ni-
česar drugega kot to, da je Italija
odločno stopila na pot v vojno
avanturo proti volji slovenskega
ljudstva. Zato je tudi naše delovno
ljudstvo vključevanju v atlantski
pakt ozemlja, na katerem živi že
tisočletja, odločno nasprotno, ka-
ker je odločno nasprotno vse de-
lovno ljudstvo vsega sveta, ki ne
veče vojne in vseh njenih stra-
šnih posledic.

To svojo voljo je naše delovno
ljudstvo že neselektirano jasno in
odločno pokazalo ter jo kaže vsi
kdočevalec vsemu tudi sedaj. Za-
to se je naše ljudstvo borilo naj-
prej za priključitev Trsta k Federa-
tivni ljudski republiki Jugosla-
viji nato pa za spoštovanje mirov-
ne pogodbe ter uresnitje njenih
določb, uresnitje, ki odreja, da
Tržaškega ozemlja odstraniti. Za-
radi tega se naše ljudstvo bori za
spoštovanje mirovne pogodbe tudi

danes, zato naše ljudstvo podpira
in odobrava vse proteste jugoslo-
vanske vlade pred najvišjimi me-
narodnimi forumi proti kršitvi mi-
rovne pogodbe, zato naše ljudstvo
tako odločno zagovarja in podpira
tudi vse sovjetske predloge pred
Varnostnim svetom za imenova-
nje tržaškega guvernerja.

Tržaško ljudstvo se namreč za-
veđa, da bo le v uresnitjem dolo-
čb mirovne pogodbe mogoče od-
straniti anglo-ameriške okupacij-
ske čete, s čimer bo Trst avtomati-
čno izpadel iz območja atlantske-
ga pakta, v katerega ga zaradi pri-
sotnosti anglo-ameriških čet člen 6,
pakta vključuje v vse posledice
te države, ki bodo ta napadalni pakt
4. aprila t. l. podpisale.

Tako se tudi tržaško delovno
ljudstvo vključuje kakor vedno s
svoljni protesti proti temu, da ga
hočejo sedanjim anglo-ameriški oku-
patorji vključiti proti njegovi volji
v napadalni pakt, mednarodnemu
gibanju ljudskih množic, ki se
spreminja v mogočen plebiscit za
mir ter pozdravlja Mednarodni
koordinacijski odbor intelektualcev
in Mednarodno demokratično
zvezo žena, ki sklicujeta svetovni
kongres miru.

Za uresnitje omenjenih ciljev
naše delovne množice s strnjeno-
stjo in enotnostjo. Zato je tudi
v tega vidika vsako francosko
razdvajanje in razbijanje te eno-
stnosti Vidajevih frakcijev nevar-
nost zločina.

Ljudske množice vsega sveta proti napadalnemu paktu GIBANJE PROTI PAKTU SE SPREMINJA V PRAVI PLEBISCIT ZA MIR

Sklicanje svetovnega kongresa za mir - Pakt pomeni tudi kršitev ameriške ustave -
H. Wallace poziva ameriško ljudstvo, naj se ne da zavesti z gesli, ki vodijo v vojno

PARIZ, 19. - Dolga pogajanja za
sklenitev atlantskega napadalnega
pakta, katerega besedilo je bilo
včeraj objavljeno v Washingtonu,
so povzročila proteste demokrati-
čnih množic vsega sveta. Napadalni
znanjaj pakta, ki mora služiti kot
orodje, da se s silo vsilji nadvlada
ameriškega imperializma v svetu,
so obsodili predstavniki delavskega
razreda in množične demokratične
organizacije številnih držav.

Proti atlantskemu paktu se je po
vsem svetu ustvarilo gibanje ljud-
skih množic, ki se je postopoma
spremenilo v pravi plebiscit za mir.
Mednarodni koordinacijski odbor
intelektualcev in Mednarodna zveza
demokratičnih žena sta dala pobudo
za sklicanje svetovnega kongresa
prijateljev miru. Akcija za praktič-
no izvedbo te mirovljubne manifesta-
cije je imela velik odziv med ljud-
skimi množicami številnih držav. V
Franciji je demokratično prebival-
stvo z več milijoni podpisov že od-
ločno vsebinsko odločno, ki se bo
poslala predsedniku Trumanu in v
kateri se ostro obsodijo načrti ame-
riških netilcev vojne. V poročilu, ki
ga je objavila francoska sindikalna
zveza, se poudarja, da se delovski

razred Francije ne bo nikoli sma-
tral vezanega na določbe atlantske-
ga pakta, ki ga je sprejela vlada.
Politični urad francoske komunis-
tične partije je včeraj objavil po-
ročilo, v katerem se obsodijo prista-
ne francoske vlade na atlantski
pakt, ne da bi bil o tem obveščen
parlament, ter se pozivajo vsi de-
mokratični državljani Francije, naj
razreda in množične demokratične
organizacije tega pakta. V Italiji so
široke plasti ljudstva v mestu in na
deželi z množičnimi demonstracija-
mi dale izraza svojemu zgražanju
in nosile so transparente z napisi:
«Nočemo vojne. Borimo se za mir».

Na Norveškem so številne množ-
ične demokratične organizacije in
sindikati poslali plati protest proti
njemu, ki vključuje državo v
napadalni blok. Norveški odesk
Mednarodno zvezo demokratičnih
žena je poslal vladi resolucijo, v
kateri poudarja, da bi vključitev
Norveške v atlantski pakt pomeni-
la poslabšanje mednarodnega polo-
žaja in nos korak do vojne. Na kon-
grsu norveške komunistične par-
tije, ki je bil v začetku februarja,
so soglasno sklenili, da bodo norve-
ško ljudstvo pozvali, naj se združi

v borbi za mir in proti vključitvi
Norveške v napadalni atlantski
pakt. Na Danskem je centralni ko-
mité komunistične partije izdal pro-
glas vsem naprednim demokrati-
nim silam države, naj stredo svoje
vrste v borbi za mir in neodvisnost
Danske. V proglasu glavnega odbo-
ra komunistične mladine je reče-
no: Vključitev Danske v zahodni
blok ali atlantski blok pomeni pod-
reditev držav ameriškega vojaške-
ga večjega števila ameriških voja-
skih baz na danskem ozemlju. Po
vseh Danskem so organizirali tudi
ljudstvo obsodilo vladno politiko
oboroževanja in vključevanja države
v vojaške načrte imperialističnih
držav.

Tasov dopisnik v Washingtonu
komentira objavo atlantskega pakta
in pravi: Izjava sovjetskega zuna-
jnega ministra od 29. januarja t. l.
poudarja, da je atlantski pakt glo-
bno orodje napadalne politike vodil-
nih krogov ZDA in Velike Brita-
nije. Sedaj objavljeno besedilo po-
polnoma potrjuje te trditve. Avtorji
pakta se trudijo, da bi s hinasnimi
frfazami o mirovljubnih namelih in

o zvestosti statutu OZN prikrili
jasni napadalni značaj atlantskega
pakta, ki nasprotuje listini OZN.
Besedilo pakta ne pušča nobenega
dvoznačenja o svojem pravem namenu:
Reakcionarni krogi ZDA in Velike
Britanije hočejo uporabiti celo
vrsto bušlov, ki naj služijo kot mo-
stiška in vojaška baza za izvedbo
njihovih napadalnih načrtov.

Sovjetski pisatelj Tihonov piše
v «Literaturnaj gazeti», da je atlantski
pakt nedvomno nevarnost za
mir. Nemški fašizem je bil prema-
gnjen. Poletka so komaj štiri leta in
že hoče novi fašizem, ameriški fa-
šizem, nadaljevati Hitlerjevo delo.
Beograjska «Politika» piše, da so
voditelji delavskega razreda v šte-
vilnih državah neizpodbitno doka-
žali napadalni značaj tega pakta.
Ljudske množice so se dvignile pro-
ti temu paktu. To gibanje se spre-
minja v pravi plebiscit za mir.

Tudi češkoslovaški tisk poudarja
napadalnost pakta in njegovo ne-
skladnost z listino OZN. Komentarji
poudarjajo tudi dejstvo, da kljub
trditvam norveških in dan-
skih državnikov pakt ne določa, da
se v času miru ne bodo zahtevale
vojaške baze na ozemlju držav pod-
pisnic, ter poudarjajo, da so dejansko
zahodna Nemčija, Avstrija in
Trst vključeni v ameriški obrambni
sistemi.

Tudi v Budimpešti se poudarja,
da je pakt napadalna koalicijska
proti Sovjetski zvezi in državam ljud-
ske demokracije. Atlantski pakt se
je lahko porodil zaradi političnega
in gospodarskega pritiska ZDA. Če
stremi pakt za tem, da bo ustrašoval
Sovjetsko zvezo in ljudske de-
mokracije, ne bo dosegel svojega
namena, ker bodo države ljudske
demokracije nadaljevale svojo pot,
ki je pot miru.

Washingtonska lista «Daily News»
in «Daily Mirror» pišeta, da klavzu-
ra, ki smatra, da napad proti eni
državi pomeni napad tudi proti
ostalim podpisnicam, pomeni kršitev
ameriške ustave. «Daily News»
se pritožuje, da bo Amerika dala
orožje državam, ki so z izjemo
Britanije in Kanade dale dokaz
malenkostnega odpora proti
Hitlerju in ne želijo prebiti nove
vojne ter se astraino bojijo Sovjet-
ske zveze. Dve od teh držav, Fran-
cija in Italija, pa sta spini komu-
nističnih izdajalcev, ki odkrito iz-
javljajo, da bodo podprli Riečo ar-
madno, če bo prišla na njihovo ozem-
lje. Ostali listi pa seveda pojejo
slavo pakta.

Henry Wallace je izjavil, da pre-
stavlja atlantski pakt očito kršitev
listine OZN. Če bi ameriško ljud-
stvo imelo možnost vedeti, kar je
bilo tajno sklenjeno, bi nedvomno
odklonilo z ogromno večino ta pakt.
Wallace je nato pozval ameriško
ljudstvo, naj se ne da zavesti po ta-
ko imenovanih geslih o miru, ki
skrivajo dejanja, ki vodijo do vojne.

Tudi britanski reakcionarni tisk
poje slavo napadalnemu paktu, ko-
munistični «Daily Workers» pa piše:
«Večina našega ljudstva ne ve, da
sedaj lahko potegne v vojno britan-
sko ljudstvo kak reakcionarni Ame-
ričan ali Francoz ali kak Neme-
c, nad katerim nima britanska vlada
nobene oblasti. Laburističnim voliv-
cem se prikriva dejstvo, da pred-
stavlja atlantski pakt praktično
ujetvljavljanje politike, ki jo je na-
povedal Churchill v zloglasnem go-
voru v Fultonu.

Kanterburjski dekan dr. Hewlett
Johnson je izjavil, da vodi atlantski
pakt do vojne.
Kakor drugod, se tudi francoski
reakcionarni tisk veseli pakta. Ko-
munistični list «Humanite» pa pou-

darja, da je pakt vojni stroj proti
Sovjetski zvezi, proti OZN in proti
vsemu demokratičnemu gibanju. Na
koncu poziva ljudstvo, naj prepreči
ratifikacijo pakta v parlamentu.

SZ je zapustila mednarodno konferenco za pšenico

WASHINGTON, 19. - Sovjetska
zveza je sklenila, da odstopi z me-
narodne konference za pšenico, in
tudi zaradi predloga ostalih treh naj-
večjih izvoznikov (ZDA, Kanada in
Avstrija), po katerem naj bi si
večji del izvoza razdelile te države.
Te tri države so namreč predla-
gale, da bi one izvozele skupaj 450
milijonov bušlov, Sovjetska zveza
pa le 50 milijonov. Sovjetska zve-
za, ki je prvotno zahtevala 100 mi-
lijonov bušlov, je znižala svojo
zahtevo na 75 milijonov, toda ostale
tri države niso hotele pristati
niti na ta sovjetski predlog. Po
vsem tem se je Sovjetska zveza od-
ločila, da zapusti konferenco.

Tudi v Avstriji svoboda za vojne zločince

LONDON - Britanska komunis-
tična partija je uradno objavila,
da bo njen podpredsednik Polme
Dutt nastopil kot Bevinov protikan-
didat pri prihodnjih volitvah v
okrožju Woolwich v okolici Lon-
dona.

Borba proti paktu se nadaljuje po vsej Italiji

Protestna zborovanja in stavke v vseh mestih - Klerofašistična koalicijska se vrača k fašistični politiki -
V ponedeljek se bo borba nadaljevala v senatu

RIM, 19. - Tudi včeraj so se
nadaljevali po vseh mestih Italije
demonstracije in protestne stavke
proti pristopu Italije v atlantski
pakt.

V Terni je bila splošna protestna
stavka proti policijskemu teroru in
proti atlantskemu paktu, ki je
popolnoma uspešna. Zvečer je bilo
zborovanje, na katerem so govorniki
osojali politiko vlade in poli-
cijski teror proti delovnemu ljud-
stvu, ki je krivo samo tega, da brani
mir.

V Livornu je komunistična sku-
ping na današnji seji občinskega
sveta predložila resolucijo, ki jo je
komunistično-socialistična večina
odobrila. Resolucija odločno obsoja
atlantski pakt in vsako drugo vo-
jaško napadalno zavezanstvo.

V Milanu je odbor proti vojni o-
dločil resolucijo, s katero izraža
hvalčestvo predstavnikom italijan-
skega delovnega ljudstva za njihovo
borbo proti atlantskemu paktu v
parlamentu in zadostneje nad bor-
benostjo, ki so jo te dni pokazale
delavske množice.

Ves reakcionarni in klerofašis-
tični tisk danes zmagoslavno piše
o «zmagi» v parlamentu in bivajo-
co piše o «miru» in «politični
ZDA in njihovih satelitov.
Socialistični list «Avanti» pa po-
udarja, da bo 342 poslancev prešlo
v zgodovino kot volji hujskači, 170
komunističnih in socialističnih po-
slancev pa kot branilci miru. V
skladi parlamenta, vese list, sta bili
komunistična in socialistična stran-
ka poraženi, toda v zavesti ljudstva
sno mi zmagovalci.

Komunistično glasilo «Unita» po-
udarja, da vsebuje atlantski pakt
tako resno težko vsebino, da prese-
ga vsa predvidevanja. List zaključuje
s poudarkom, da se je v več-
rinskem glasovanjem vlada klerofa-
šistične koalicijske odvedovala ne-
odvisni zunanji politiki in se vrni-

Upori v južni Kitajski

NANKING, 19. - Nacionalistično
ministrstvo za narodno obrambo
priznava, da je prišlo v južnih po-
krajnih Kitajske do raznih nemir-
ov. Dodaje tudi, da so evarnostne
sile nezadostne, da pa nemirne
predstavljajo kakih težava. Iz po-
ročil pa je mogoče razbrati, da nan-
kiška vlada v teh pokrajinah ni
več gospodar položaja.

Agencija Nova Kitajska je objavi-
la komentar o napadnih politiki
ameriških imperialistov, ki je na-
perjena proti SZ in državam ljud-
ske demokracije. Poudarila je pri-
tem zlasti napadalno nalogo atlantske-
ga pakta ter napore ZDA, da bi
spremenile evropske države v svo-
je vojna oporišča. Komentar nadalje
pravi, da so izkušnje kitajskega
ljudstva dokazale, da je mogoče vse
imperialiste premagati in onemo-
gčiti vse njihove politične in vojaške
načrte.

Tudi v Avstriji svoboda za vojne zločince

DUNAJ, 19. Dunajsko sodišče je
danes opustilo Antona Steinetza, ki
je med vojno pobil več zavezni-
ških ujetnikov ter mučil in umoril
več avstrijskih antifašistov. Med
vojno je bil voditelj posebnih od-
delkov Hitlerjeve mladine. Zlasti se
je «odlikoval» v svojih zločinih
proti sovjetskim vojnim ujetnikom.
Dunajsko sodišče ga je opustilo
kljub dokazom, ki so jih navedle
številne priče.

Thorezov govor o atlantskem paktu

PARIZ, 19. - Maurice Thorez je
danes imel govor proti atlantskemu
paktu in je med drugim dejal:
Ljudstvo vidi v atlantskem paktu
potrditev ene resnice, ki jo že 16
mesecev proglašamo, tj. da je
Marshallov načrt vojni načrt. Pou-
daril je dalje, da je pakt v nasprotju
z obveznostmi več podpisnic, med
katerimi je tudi Francija, ki so jih
prezele do Sovjetske zveze. Thorez
je včeraj dejal, da se navadna stva-
ka ne bo mogla smatrati kot ogra-
žanje politične neodvisnosti one
Francije, ki ji je Marshallov načrt
je odzvel njeno gospodarsko in po-
litično neodvisnost. Toda delavci se
zavedajo, da bo dovolj za naše vlad-
ke dati naziv vsajše izključno
vključevanju v atlantski
pakt, da gre za gibanje, ki ese vodi
in podpira, iz iznozemstva, da se bo
smatralo, da gre za oborožen napad,
ki lahko sproži vojni mehazem
atlantskega pakta.

Podpis vojne pogodbe, je zaključil
Thorez, še ne pomeni vojne. Do
vojne ne bo prišlo, če se bodo vse
sile demokracije in miru, ki so v
Franciji in svetu tako številne, zna-
le združiti in nastopiti.

SKOPJE - Izšla je prva šte- vilka revije «Socialistična zora», ki je organ CK KP Makedonije.

Narodi Jugoslavije so prepričani da bodo sile miru preprečile vojno

Proglas jugoslovanskega pripravljalnega odbora za svetovni kongres za mir - Kongres se
bo začel 20. marca v Parizu in predsedoval mu bo francoski znanstvenik Joliot Curie

PARIZ, 19. (Tanjug) - V Parizu
se je ustanovil pripravljalni odbor
za svetovni kongres za mir, ki bo
začet 20. marca v Parizu. Znan-
stvenik Joliot Curie je bil imeno-
van za predsednika tega kongresa,
za podpredsednika so bili imeno-
vani Louis Saillant, Louis Aragon,
Pietro Nenni, Eugenie Cotton, Mar-
tin Anderson Nexoe, Aleksander
Fedejev, prof. Nemo. John Roger
in Cardenas. V tajništvo je 35 pre-
dstavnikov raznih držav. Ta odbor
bo vodil delo kongresa.

Na prvem sestanku odbora so
ugotovili, da je poziv za sklicanje
svetovnega kongresa za mir imel
najširši odziv po vsem svetu. Temu
pozivu so se odzvale številne
demokratične sindikatske in kulturne
organizacije v Franciji, Sovjet-
ski zvezi, Veliki Britaniji, Jugosla-
viji, Belgiji, Poljski, Italiji, CSR,
Svici, Alžirju, Nizozemski, Nemčiji,
Norveški, Mehiki, Braziliji, Para-
gvaj, Argentini in drugih državah.
Jugoslovanski pripravljalni od-
bor za svetovni kongres za mir je
izdal proglas, s katerim se pridru-
žuje pobudi mednarodnega odbo-
ra za zvezo med kulturnimi delavci
v borbi za mir in mednarodni
demokratični ženski zvezi za skli-
canje kongresa za mir.

Narodi Jugoslavije so se borili v
drugi svetovni vojni z vsemi pravi-
mi demokratičnimi silami sveta
proti vodstvom Sovjetske zveze proti
imperialističnim napadalcem in
proti njihovim poizkusom zaslužnje-
nja drugih narodov za trajni in
pravični mir med narodi.

Nad milijon in 700 tisoč Jugoslo-
vanov je padlo v tej borbi in so
tako z žrtvovanjem življenja potrdi-
li globoko vero v zmago pravice
in trajnega miru in v prijateljske
odnose med narodi.
Vendar pa nista mir in prijateljsko
sodelovanje pogodu imperialis-
tom v svetu. Narodi sveta si niso

Francoski znanstvenik komunist
FREDERIK JOLIOT CURIE, vi-
soki komisar za atomsko energijo,
ki bo predsedoval svetovnemu
kongresu za mir v Parizu.

miru. Mir želijo vsi narodi sveta in
bodo sile miru ostale budne in
med seboj združene, bodo trdno
podpirale sodelovanje med narodi.
Zaradi tega priporočajo narodi
Jugoslavije tako veliko važnost bo-
dočemu svetovnemu kongresu pri-
jateljev miru. Borba za trajni mir
in prijateljsko sodelovanje med
narodi prihaja dnevno do izraza v
naši državi z borbo za zgraditev
socializma, v kateri vodi naše na-

Strupeni plini orožje grških monarholaštev

Neuspeli monarholašistične zimske ofenzive na Peloponezu

ATENE, 19. - Radjo Svoboda
Grčija objavlja, da je glavni stan
grške demokracije vojske poslal
generalu Stefanu Giuzelovu, povelj-
niku tretje divizije, brzojavne čes-
tiske za borbe in častnike te di-
vizije za njihov herojski odpor med
Peloponezu. Brzojavka pravi med
drugim:

«Ofenziva, ki so jo monarholašisti
sprožili pred tremi meseci, ni uspe-
la v tem, da bi likvidirala parti-
zansko gibanje na Peloponezu, kaj-
ker je to ukazal ameriški general
Van Fleet. Peloponez je bil in osta-
je v rokah demokratičnih sil. Tre-
tja divizija dviga visoko zastavo svo-
bode na Peloponezu. Udarjajo po
monarholašisti, kjer koli naletite
nanje, da boste masševale nedoživ-
ni ljudi, ki so jo preživeli v
treh mesecih, ko s ognjem in me-
čem divjali po Peloponezu.

Agencija Svoboda Grčija poroča,
da je 74. bataljon na povelje glav-
nega stana 42. monarholašistične

brigade uporabil v neki borbi stru-
pene pline. Ta bataljon se je oma-
deževal s to zločinsko gesto 16. mar-
ca v goratih pokrajini Tajeta. Ni
bilo mogoče točneje določiti na-
rave uporabljenega plina.

Albanski list v FLRJ odklanja poročila albanskega poslanstva

BEograd, 19. - Uredništvo li-
sta «Bilina» iz Prištine, ki izhaja
v albanskem jeziku in je naje-
njen albanski manjšini v avtonomni
pokrajini Kosovo in Metohija,
je poslal albanskemu poslanstvu v
Beogradu pismo, v katerem zaht-
eva, naj mu to ne pošilja več bil-
tenov, ki jih izdaja, ker imajo ti
bilteni namen, da izpodkopujejo
bratstvo in enotnost jugoslovanskih
narodov in da ovirajo izgradnjo so-
cializma v Jugoslaviji.

Risultare sempre alle cause, in-
debito conclusioni deve essere la
massima di ogni coscienza com-
battente della classe operaia.
A Trieste pochi sono ormai più
lavoratori che non abbiano per-
sonalmente seguita questa massi-
male precaria situazione dell'at-
lantico sindacale dei lavoro-
ri della Zona A del T.T.
Meno che pochi sono poi quel-
che non siano convinti che que-
ste cause derivano dall'opera
eiccionista dei vidualiani.
Eva da prevederlo. Un certo in-
tendimento della coscienza poli-
tica dei lavoratori può durare
per breve tempo, finché cioè dura
l'azione e manca la contro azio-
ne di altri avvenimenti.
Nel caso concreto, la passività
campo sindacale poteva durare al
non fossero venute le parole
fatti questi fatti così eloquenti
dell'estremo bisogno di miglio-
ratazione e di sciopero, intra-
quest'ultimo.
Dopo di che ci doveva essere,
come c'è stata, la schiarita.
Essa ha ridestata la coscienza e

Il dovere ed il diritto dei lavoratori

nascondono, come abbiamo più
volte denunciato, i propositi di un
piano politico che si attua
giorno per giorno e che la classe
operaia di Trieste ha il dovere e
il diritto di impedire l'ulteriore
svolgimento.
Infatti, da un complesso di ma-
nifestazioni ideologiche, si conferma
il disarmo ideologico intrapreso
dai vidualiani nel campo politico
ed in quello sindacale, ha toccato
nell'ultimo sciopero, sono stati
l'altro, conquistati due princi-
cipi (partecipazione del sindaca-
to al disciplinamento dei licen-
ziamenti e la concessione di un
supplemento di integrazione del
salario) e sospesi da effettuarsi
con il concorso di una parte del
giusto salario operaio), princi-
cipi che si afferma passibili di
ulteriori sviluppi.

Queste tesi capitaliste sono state
immediatamente rilevate dai
lavoratori che le hanno conside-
rate pericolose assai e tali da
sconvolgere tutti i principi sui
quali deve basarsi una linea sin-
dacale classica.
Tra le pieghe di queste tesi si

operati stanno facendo il confron-
to tra la strada battuta dai S. U.,
dall'origine al luglio 1948, e quel-
la intrapresa posteriormente a
questa data dai frazionisti di Vi-
dali.

Da questo confronto, riappaio-
no anche le analogie tra l'opera
degli attuali dirigenti della Conf.
dei S. U. e quella dei sindacali-
socialdemocratici, i cui bi-
lanci sono indicati dalle cifre in
attivo della reazione capitalistica
locale ed internazionale e dei
caricami dei numerosi naufragi
del sindacalismo collaborazionista
dei tempi passati.
Del confronto risultano per di
più precise ed inconfondibili pre-
messe basilari della politica ir-
riducibile di natura inequivocabilmente
revisionista ed irredentista.
In questo periodo nelle fabbriche
si stanno organizzando le ele-
zioni per i comitati aziendali.
Fatto, questo, importante per una
azione concreta di riavvicinamen-
to dei Sindacati Uniti.
Il Comitato Esecutivo del P.C.
T.T., nella sua dichiarazione sul-

maggior ostinata resistenza dei
padroni e frustrare i piani anti-
popolari ed antidemocratici degli
imperialisti.

Eleggere comitati aziendali con
la pratica e dalla direttrice in-
dic

Danes ob 15. uri bokomemoracija za padlimi žrtvami v Lonjerju

Spomenik, ki so ga postavili Lonjerji padlim borcem ob obletnici lonjerske čistke. Spomenik je napravljen iz krasnega kamna, ki so ga nabrali domačini v bližnji okolici kot simbol ljubezni teh žrtiev fašizma do domače urade. Na pročelju je vdolbena v spomenik mramornata plošča, na kateri so vklesana imena Stojan Antončič, Edvard - Pertot Andrej, komandir Pavel ter Masten Angeli-Radičovi. Kot so Lonjerji v času narodno-osvobodilne borbe čuvali bunker, v katerem so se skrivali ti tovariši, in je avstrijskova roka skupno z njimi zajela tudi domačine, prav tako bodo tudi v bodoče ohranili njihov spomin ter ne bodo dovolili nikomur, da bi izbrljal te žrtve v podle razbijske namene

TRŽAŠKI DNEVNIK Borcev za svobodo ni mogoče soditi in obsoditi

V torek, 22. marca, se bo začela sodna razprava proti borcem za svobodo, obtoženim, da so aretirali in ubili člana Colottijeve tolpe - Govora bo o razbojniških čistkah, ki so jih izvršili člani Colottijeve bande v Borštu pozimi leta 1945

Prav sedaj v okviru predložitve kampanje se bo začel v torek 22. t. m. nov proces proti skupini osmih oseb, katerim očita obtožnica, da so maja 1945 leta odvzeli svobodo Marini Fabianu, agentu zloglasne Colottijeve bande, in ga nato ubili. Vrok tega dejanja je bila grozodejstva te bande, ki jih je zagrešila v Borštu med vojno. Vseh osem obtožencev: pa je sodilo v narodno-osvobodilni borbi, bodisi kot partizani ali kot terenci-aktivisti. Znano pa je, da so bili vsi terenci s trenutno osvoboditve mobilizirani v NZ.

Ker je padla proces eden izmed neštevilnih političnih procesov, ki imajo namen blaziti narodno-osvobodilno borbo in rehabilitirati vse tiste elemente, ki imajo svojo preteklost omadeževano s kolaboracionizmom, je prav gotovo, da bo ves tujeknji šovinistični tisk skušal na vse načine zavajati potek dopodkov in dejstva. Prav zato si mora biti demokratična javnost na jasnem, kaj je Colottijeva banda med svojimi čistkami ali erastrellamentis, katerih se je udeležil tudi Fabian, zagrešila v Borštu.

Znano je tudi dejstvo, da se je teh omenjenih čistk udeležil tudi Turk, znani fašist iz Klanca in član Colottijeve bande. Ta je bil obsojen na smrt od jugoslovanske vojaške sodišča zaradi grozodejstev, ki jih je zakril med čistkami. Sodilne se je sestalo za to v Hrpejlah, kjer je tudi izreko sodbo. Sodba je bila nato tudi izvršena. To je bilo leta 1946. Prav v tem spisu bo najzveč mnogo gradiva zbrane glede čistk v Borštu.

Tri velike čistke je izvršil Colotti v Borštu. Prva je bila novembra 1944. Veliko število agentov je tedaj udrlo v vas in hodilo s seznanjenimi v rokah od hiše do hiše. Avstrih in odpeljanih je bilo tedaj 25 voščinov. Mnogo od teh se ni več vrnilo, ker so končali svoje življenje bodisi pod strelno kroglo ali pa v koncentracijskih taboriščih. Sledeči dve čistki sta bili izvršeni 8. I. in 10. I. 1945. Po pripovedovanju prebivalstva iz Boršta je bila najgrozljivejša čistka dne 10. I. 1945. Zupnik Matjan pripoveduje, da je bil 10. I. prvi kečel v Borštu.

Te velike in najgrozljive čistke 10. januarja se je, kot se omenilo, udeležil sam agent Fabian. Za to dejstvo je več prič, ki lahko potrjujejo to dokazi. Samih okolnosti in dejstev, da je bil član te tolpe, je na pretek. Saj se je pozneje sam Fabian hvalil o udeležbi in pravi, da je bil v Borštu, da bi namreč morali celo zahtevati, ob tej priliki so banditi Colottijeve družbe ustrelili partizana Zito-mirja, doma iz Podgorca. Dalje Stanka Grudna iz Sempolaja in Vojka, doma nekje s Tolmaka. Vsi ti trije partizani so bili aretirani v bunkerju, katerega so Colottijeveči odkrili in napadli. Napad so pa izvršili tako, da so prva sbe postavlili živ žid iz prebivalcev Boršta, da so se na ta način zahtevali, vred izpadov partizanov. Med temi, ki so tvorili živ žid, so bili steni, nekje vsajani Zahar Ana in Zahar Miha. Ob čistki sta bila teško ranjena vojštanca Rapotec Foman in Petaros Danilo. Sledeči, ki je bil skupno s prvim aretiran, je bil kečel v tej zvezi je treba omeniti, da je bil tudi Rapotec med čistkami, ki so tvorili živ žid. Tistega dne so Colottijeveči z vnoženjem cerkvenih zvonov zbrali vse voščane in jih sprli ali bolje rečeno stlačili z otroci, stari in celo omenjani v postitihne prostore Petarosa Danila v prvem nadstropju, v sobi gospodinj, so zverine v človeški podobi, katere se danes še urajo za povzpeti, instalirale elektrine in

smrt od jugoslovanskih vojaških oblasti. Mar bi si drugo kazen zaslužil Fabian. In prav iz vsega tega, kar smo navedli, naj sodniki, ki sodijo še vedno po stari naci Slovincem in vsemu demokratičnemu svetu predobro znani rimski pravici, sodijo v tem primeru! Dejstvo je pač to, da so obtoženi tovariši bili bodisi partizani in člani JA, ali pa terenci, ki so bili tako po osvoboditvi mobilizirani v NZ, ki je tedaj bila uradni organ, so tovariši aretirali vojštanca zloglasne Fabiana, o katerem je znano, da je zagrešil teška kaznivna dejanja tu-đi v Miljah. Ali je morda bilo kaj drugače v Severni Italiji tiste dni? Koliko kolaboracionistov in vojnih zločincev je tedaj plačalo z življenjem svojo razbojništvo. V Italiji je bila v tem smislu izdana 22. junija 1946 amnestija, ki razema vse politične umore izvršene do junija 1945 leta. Ti je vU izdala tudi neko amnestijo, toda v zelo skromnem obsegu, in sicer z odredbo 46. Ta amnestija sicer predvideva oprostitev za borce za svobodo, vendar pa naj kot petimi leti. Nasprotno pa je za fašiste drugačen postopek. Na podlagi amnestije od 22. junija 1946 so bili vsi v Trstu obsojeni fašisti deložni amnestije in sicer na podlagi nekega posebnega dekreta italijanske vlade, ki predvideva, da so deložni useh amnestije veljavni v Italiji tudi oni, ki so bili obsojeni od tržaškega sodišča pod pogojem, niti na italijanskem državnem ozemlju. Torej tu je očitna dvojna mera. Obsojenih borcev za svobodo ne pošiljajo v Italijo, da bi lahko bili deložni amnestije, niti ni vU razveljavila na tem ozemlju celotno amnestijo od 22. junija 1946.

Pri tem tem, kar smo zgoraj iznesli, je razvidno, da gre tudi tokrat za sojenje pravih borcev za svobodo. Toda teh borcev, ki so zastavili svoje življenje za zmago nad nacifašizmom, ni mogoče soditi in obsoditi kot navadne zločince, ker dejanja, katerih so obtoženi, niso kaznivna in to zato ne, ker so bila zakonito izvršena proti kolaboracionistom in vojnim zločincem pa naj se vsi krki imperialističnega tabora in njihovi podpretniki na vse načine trudijo blaziti borce za svobodo in borbo našega ljudstva za svobodo.

Za 25 slovenskih otrok na Škofijah zahtevamo slovenski otroški vrtec

Ze dvakrat so zaprosili stariši otrok, ki bi prišli v postev za slovenskih otroških vrtec na Škofijah, šolski oddelek pri upravi in upravo slovenskih otroških vrtec naj otvori v Škofijah slovenski otroški vrtec. V svoji prošnji so tudi našli vredil, da je v šolskem poslopiju v pritličju zelo prostorna sonena soba s štirimi okni, ki bi prišla v postev za otroški vrtec. Vojske oblasti so seveda, kot po navadi, prezle prošnjo slovenskih starišev za otvoritev slovenskega otroškega vrca in se deljansko odgovorne za to, da se potika po čisti 25 slovenskih otrok ter so tako izpostavljeni slabemu vplivu.

Ker je nastal razkorj v demokratičnem taboru, zaradi česar pa ne nosijo odgovornosti demokratične sodilce. smatra vojska uprava in njen šolski oddelek, da je prišel čas, da lahko odloži nekatere vrede tržaških Slovincem, ki zahtevajo otvoritev slovenskih šol v onih krajih, kje iz katerih kol vzrokov niso bile še ustanovljene. Istočasno pa vodijo šovinistični časopisi popolno gonjo proti slovenskim šolam, da bi opravičili postopanje vo-

Tatvine bencina v Aquili Bencin so kradli iz cevovoda

Suhoparna, toda verodostojna vest je prodrla v javnost, da so oblasti odkrile in prekinile veliko hitopostvo bencina v Zavljah, ali točneje povedano iz petrolejske el-silnice Aquila. Bencin pa je bil ukraden iz rezervarjev čistilnice, ki so zgoraj nad cesto. Ki vodi k Orehu. Bencin pa so šrpali na ta način, da iz čistilnih naprav pod cesto proti zgorajnim podzemeljskim skladiščem napravili pipo in tako točili dragoceno tekočino. Kolonije ukradene tekočine ni bilo mogoče ugotoviti v vsi nahranjenosti.

Policija, ki je prišla zadevi na sled in sedaj išče niti, noče zankrat, dokler ni preiskava popolnoma zaključena, dati nobenih izjav. Vendar pa je 5. sedaj zankrat znano, da je policija v posesti osmih imen oseb, ki so zapletene v ta postel.

Govorcin - letošnji prvak v vztrajnostni hoji

Govorcin - je prvak teka čez drn in strn - je danes v hoji pokazal, da je res športnik vse časti vreden. Ta tekmovalce, ki se je obiskal Jugoslavijo in Romunijo skupno s tržaško lahkoatletsko reprezentanco, postala vedno bolj, pa četudi nima dovolj časa za treniranje, niti ne trenerja, ki bi ga moral spremljati in pomagati v njegovem razvoju, da bi postal ne samo eden najboljših tržaških, marveč celo poobražinskih ali državnih tekmovalcev.

Stari tekmovalce Corsi Ezio - prvak v hoji prejšnji dve leti - je zasedel tokrat samo III. mesto. Drugo mesto mu je odnesel Sabadin iz Ankarana.

Ceprav ni bilo vreme prevet prijetno zaradi vetra in se je sonce pokazalo le kdaj za kratko minuto, se je vendar zbralo pred Tomaziem mnogo tekmecev za to tepo in popularno tekmo.

Ob 15 so bili vsi tekmovalci na štartu. Starter zamahne z uklo in tekmovalci se spustijo po tlo. I. Rossetti ter naprej skozi predor proti Sv. Ani. Ze pred predorom je markizatorji zaostal. Na čelu je bil mladi Pozzalinio iz Ankarana. Pri stadijnu so na navijali vzpodbujali svojega Coršija, stavega in znanega športnika. Takoj po stadijnu poskusji Govorcin z naletom in prehitil Coršija. Sabadina in druge ter kot prvi vodi proti Rimanjem med množico romarjev. Pri Domju je Govorcin še vedno prvi: 200 m za njim ml sledita Corsi in Sabadin. Za tema pa Nervi in Astali. Na cilju pozdravi športna publika svoje tekmovalce, ki so si sledili v sledečem redu: 1. Govorcin (Sv. Marja); 2. Sabadin (Rdeča zvezda - Ankarana); 3. Corsi (Pristanišniki); 4. Neppi (Sv. Ivan). Sledijo Kozlanc, Schillini, Svirian, Zanelia, Kojančič Rudi, Stakul, Furlan, Furlan, Bandel, Bisiani, Pozzalin, itd.

Sledilo je nagrajevanje, Včasih, ko bi morali igralci od-

ROLEDAR Nedelja 20. marca Aleksandra, Zlata Sonce vzhaja ob 6.09, zahaja ob 18.17. Dolžina dneva 12.03. Luna vzhaja ob 0.46, zahaja ob 9.03. Jutri ponedeljek 21. marca Benedikt, Viada

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

V torek 22. t. m. ob 19. uri gostovanje v BRISČIKH z mladinsko igro M. Surinove „Dedek Mraz“

Program kulturne prireditve v Nabrezini 21. t. m. ob 20. uri v Prosvetnem domu

I. del: 1) Prizor v gozdu s pesmjo, plesom in recitacijami. Sodelujejo slovenski in italijanski pionirji. 2) Izlet v gozdu. Slika. Sodelujejo mladinci in mladinci. 3) M. Bor: »Zrtev«. Slika s pesmjo in godbo. 4) O. Zupančič: »Pomlad v oktobru«. Prizor.

II. del: 1) W. A. Mozart: Arja iz opere Figarova svažba. 2) E. Della Aquia: Villanella (Lastokam). 3) Puccini: Arja iz I. dejanja Boheme (Mimi). 4) Mascagni: Arja iz opere »Cavalleria rusticana«. 5) Kajuhj-Simoniti: »Materi padlega partizana«. 6) Rajanje na trati. Izvajajo slovenski in italijanski pionirji. Organizira mestni odbor ASIZZ

ALI PODPIRAŠ SLOVENSKI NAPREDNI TISK?

Ob tretji obletnici smrti ALOJZIJA FURLANA se ga spominjajo žena ANICA ter otroka ALEKSANDER in KARMEN.

Trst, Zgornja Greta. Dr. Frane Tončič

KINO ROSSETTI, 15: »Vetno soglasje. Paul Monti, Merle Oberon. EXCELSIOR, 15: »Sh Robin Hood«.

NOVO CINE, 14: »Kobra«, Maria Montez in Sabo. GABRIEL, 14: »Mocri jezdeci«, Mauren O'Hara, G. Montgomery.

ITALIA, 14: »Hiša naših sanj«. Myrle Loy, G. Grant, M. Douglas. VIALA, 14: »Kobra«, Maria Montez in Sabo.

ARMONIA, 14: »Pjani na zapadu«, Yvonne De Carlo, Rod Cameron. ODEON, 14: »Ta svet je čudovit«, Claudette Colbert.

MARCONI, 14: »Pokončevalec«, E. Lowe, A. Jeffreys. ITALIA, 14: »Hiša naših sanj«.

VICTORIA, 14: »Noč in vsak večer«, Rita Hayworth. BELVEDERE, 14: »Pela divjaki«, Nana Bryant, M. Montez.

IMPERO, 14: »Začarana vasa«, Stan Laurel in Oliver Hardy. NOVO CINE, 14: »Kobra«, Maria Montez in Sabo.

ARMONIA, 14: »Pjani na zapadu«, Yvonne De Carlo, Rod Cameron. ODEON, 14: »Ta svet je čudovit«, Claudette Colbert.

MARCONI, 14: »Pokončevalec«, E. Lowe, A. Jeffreys. ITALIA, 14: »Hiša naših sanj«.

VICTORIA, 14: »Noč in vsak večer«, Rita Hayworth. BELVEDERE, 14: »Pela divjaki«, Nana Bryant, M. Montez.

IMPERO, 14: »Začarana vasa«, Stan Laurel in Oliver Hardy. NOVO CINE, 14: »Kobra«, Maria Montez in Sabo.

ARMONIA, 14: »Pjani na zapadu«, Yvonne De Carlo, Rod Cameron. ODEON, 14: »Ta svet je čudovit«, Claudette Colbert.

MARCONI, 14: »Pokončevalec«, E. Lowe, A. Jeffreys. ITALIA, 14: »Hiša naših sanj«.

VICTORIA, 14: »Noč in vsak večer«, Rita Hayworth. BELVEDERE, 14: »Pela divjaki«, Nana Bryant, M. Montez.

IMPERO, 14: »Začarana vasa«, Stan Laurel in Oliver Hardy. NOVO CINE, 14: »Kobra«, Maria Montez in Sabo.

ARMONIA, 14: »Pjani na zapadu«, Yvonne De Carlo, Rod Cameron. ODEON, 14: »Ta svet je čudovit«, Claudette Colbert.

MARCONI, 14: »Pokončevalec«, E. Lowe, A. Jeffreys. ITALIA, 14: »Hiša naših sanj«.

VICTORIA, 14: »Noč in vsak večer«, Rita Hayworth. BELVEDERE, 14: »Pela divjaki«, Nana Bryant, M. Montez.

IMPERO, 14: »Začarana vasa«, Stan Laurel in Oliver Hardy. NOVO CINE, 14: »Kobra«, Maria Montez in Sabo.

ARMONIA, 14: »Pjani na zapadu«, Yvonne De Carlo, Rod Cameron. ODEON, 14: »Ta svet je čudovit«, Claudette Colbert.

Izjava

Podpisani Svetka Pertot, rojena Bišcak, žena pokojnega Andreja Pertota in njegova mati Marija Pertot odločno obsodita nastopanje Vidalijevih razbijscev, ki so izrabili večerjanih dan za proslavo obletnice padlih žrtiev. Te zrtve so nam simbol enotnosti in zato smatramo, da bi se morala vsaj ta dan združiti vsa vas in skupno prošliti v to obletnico. Pravico do proslave teh žrtiev imamo samo mi, ki smo zvesti ljudje, ki nas je vodila v času narodno-osvobodilne borbe in ki jo bomo tudi čuvali v naprej. Zato pozivamo, da se na današnji dan zberejo k proslavi tega dne, ki nam bo Lonjerem ostal v nezbrisnem spominu, vsi oni, ki smo deljansko sodelovali v narodno-osvobodilni borbi in ki smo vsaki nacelom, za katere so padli štirje borci.

SLEDITA PODPISA,

Vidalijevi „demokrati“ v Devinu in proslava Franceta Prešerna Dne 26. februarja je bil v »Delus« objavljen članek o Prešernovi proslavi v Devinu. V začetku se vskačijo za to pisarjenje nismo niti zmejnili; toda ker smo iz nekaterih pogovorov slišali razne opazke glede tega članka, hočemo pisnom tega članka odgovoriti sledeče: Prebivalci Devina ne poznamo nikogar, ki bi imel najmanjši namen Prešernovo proslavo sabotirati, prav tako ne poznamo med demokratičnimi slovenskim ljudstvom nikogar, ki bi komu branil ali odvetoval, da bi se udeležil Prešernove proslave. Pisnom glasila »Delus« in se drugim azasičnikom slovenske kulture hočemo odgovoriti le to: Slovenci ne poznamo Prešerna sele od danes in tudi proslava v počastitev njegovega spomina ni bila naša prva; našega slovenskega pesnika smo mi poznali in občudovali že desetletja nazaj - verjeli smo vanj in v idejo njegovih pesmi že takrat, ko nas je kruto tlačil fašistični režim.

In prav zato, ker smo njemu verjeli ter smo bili trdno prepričani v resničnost njegovih napovedi, smo tako odločno pomagali sresti fašizem; zato nismo nikoli pozabili na svoj materin jezik ter ga tudi nikoli nismo zatajili.

V naši vasi je le malo Vidalijevih demokratov; samo dva ali trije so, a tudi te bodo zelo v oči »Primorski dnevnika« (ga nič kaj radi ne vidijo). Pa tudi naši obiski jugoslovanskem ljudstvu jim niso všeč. Toda če so si ti gospodje zaprti vrata v Jugoslavijo, si jih mi nismo in prav radi bomo šli še v večjem številu, kot smo hodili do sedaj na izlete v Jugoslavijo, da se bomo spoznali z jugoslovanskim ljudstvom, ki gradi s tolikšno silo socializem. Z njim bomo navezali najtesnejše bratske stike. Poudarjamo pa, da ne bomo nasadili lažem in klevetam Vidalijevih demokratov, temveč se bomo še v naprej odločno borili, kot smo se do sedaj, za mir in demokracijo, za splošno in mirno pogodbe in proti imperializmu.

Objubljajo vodovod in pralnico Naše porice bodo dobile pralnico. Tako smo izvedeli na naši občini. Pravijo, da je ob den v t. m. nameno kredit enega milijona in tisoč stošil lir. Objubljajo obnem, da nām bodo napravili vodovod, ki bo napeljal tudi v Dolino in Prebenek.

Zankrat so to samo lepe obljube, potrebno pa je, da pristojna oblast o tem resno misli in čim prej izvrši, ker je za naše vasi problem vodovoda zelo nujen.

Pri gradnji pralnice pa je treba upoštevati, da je v naši vasi velik število peric, ki s tem težkim delom služijo vsakdanji kruh.

Razbijači ZDTV preprečujejo gostovanje tržaških športnikov v Jugoslaviji

V skladu s splošno nacionalistično linijo, ki jo nakazuje Vidali, izpolnjujejo dosledno svojo nologo tudi njegovi emisarji v vodstvu ZDTV, razbijski odbor USO (Unione Sportiva Operaia), sklenili, da se omoči gostovanje njihovih ekip v Jugoslaviji, in je pišmenom zaprosil in to na provokatorski način, ker je bil dopis nastojeln na dva člana tajništva in ne na organizacijo kot tako. Istočasno se je Fabbro, član vidalijskega športskega komiteja in član vodstva ZDTV, v sodelovanje Valdisteno pozanimal, kako bi nogo metno moštvo Tovarne strojev lahko igralo tekmo v Jugoslaviji.

Ni bilo treba to še posebej dokazovati, da je to provokatorski manever, kajti sami so to dokazali z najmočnejšo vernašino akcijo, ko so prepredili odhod kosariskega moštva na turnir v Ljubljano v počastitev kongresa kovanarjev Jugoslavije.

Na vabilo fiskulturnega društva »Zeleni« iz Ljubljane, naj ZDTV doleči, katero moštvo naj se udeleži turnirja, je tajništvo zveze v prisotnosti Valdistena in Romana določilo kosariskega moštvo Tovarne strojev. Vse je bilo dogovorjeno, den in vra odhoda. Furlani, član vodstva ZDTV, ki običajno glasuje v vodstvu ZDTV za razbijske predloge, je osebno preuzel organizacijo gostovanja.

Včasih, ko bi morali igralci od-

potovati, je Fabbro, ki je istočasno tudi član tovarniškega odbora Tovarne strojev sporočil, da on sicer anima nič skupnega s kosariskim podstvom, toda da je izvedel, da so člani ekipe, adrektivni sodelovneje, češ da bi gostovanje pomenilo politični manever. Zanimivo je tudi, da Valdisteno ni nitičesar povedel o tem.

Naj Fabbro, Valdisteno, Roman in podobni odkrito povedo, da NOCEO gostovanj v Jugoslaviji, naj odkrito priznajo, da hočejo prekiniti vse športne vezi v skladu s Vidalijevimi nacionalističnimi načeli, naj članom tovarniških športskih klubov, od katerih so skoraj vsi delavci, povedo, da morajo v skladu s likvidatorsko in kontrarevolucionarno Vidalijevo linijo preprečiti stike z delavskim razvedom drželke, ki gradi socializem zato, da tržaškemu delavskemu razvedu zagledajo pravilno gledanje in s tem otolijo borbenost. Končno naj priznajo, da se bojijo sila tržaških delavcev z jugoslovanskimi delavci, da ne bi tržaški delavci spoznali resnice o Jugoslaviji in ne bi več verjeli lažem, ki jih širi Vidali in toška fiska in svojih agitatorjev.

Tega seveda zakrknjeni nacionalisti, razbijski, likvidatorji in kontrarevolucionarji ne bodo priznali. Važno je, da so člani športskih društev in vsi demokrati na to opozorili, da bodo iz tega izvajali posledice.

Včasih, ko bi morali igralci od-

Fizkultura Razbijači ZDTV preprečujejo gostovanje tržaških športnikov v Jugoslaviji

Fizkultura Razbijači ZDTV preprečujejo gostovanje tržaških športnikov v Jugoslaviji

RADIO TRST II. Nedelja 20. marca. 1949

Kmetovalci, pomnite! KMETIJSKA NABAVNA in PRODAJNA ZADRUGA z o. j. v TRSTU

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Tudi kmečki sestanek jim je pretveza za klevetanje

Prejšnji teden je bil v Višni sestanek zastopnikov kmečke zveze (federater), na katerem so razpravljali o raznih vprašanjih, ki se tičejo kmetov, kmečkih nametnikov in kmečkih delavcev, zlasti o vprašanju agrarne reforme v Italiji, ki postaja vedno bolj aktualna. Tudi kmetje iz Peume, Oslava in St. Mavra, kjer ima še vedno svojo zvezo znanstvenik ravnatelj Tre Venezia so se zanimali za ta sestanek in nekaj se jih je zbralo ter določilo Franca Valentiniča, da bi jih zastopal v Vidnu.

Tem so ga kar na lepem določili, da bi vprašani ostale slovenke ne da bi vprašani ostale slovenke ne da bi vprašani ostale slovenke ne da bi vprašani ostale slovenke...

Obsodba napadalcev na trgovca Podgornika

Goričani še gotovo še dobro spominjajo, kako so zakrknili neznan napad lani 31. januarja zvečer goriškega trgovca Podgornika Antona, ko je šel po stopnicah v svoje stanovanje. Takrat mu je stvojen nasprotnik zakrknil neznan napad, ki mu je samokres v roki ukazal, da mu more izročiti okov, v kateri je bilo 25.000 lir, nekaj hranilnih knjižic, nekaj čekov in raznih dokumentov. Po tatvini je v vlogice ukazal, naj gre domov, med tem ko je on izginil s plenom. Naslednji dan je Podgornik javil na kvartirni dogodki in izrazil sum, da je bil napadalec 30-letni Mastronillo Franc, ki ga je spoznal po glasu.

Ko je policija aretirala Mastronilla, je takoj priznal dejanje in navedel kot svoje skrivnice 22-letnega Jurija Sapa, 20-letnega Fabbra Lina in Guida Morsellija, ki so jih tudi aretirali, ter so takoj priznali, da so se udeležili napada na trgovca. Preiskava je dosegla, da so se pri tem napadu posluževali navadnega samokresa za pse.

Čez drn in strn v Štandrežu

MLADINKA ZITKA DORNIK IZ OSLAVA, KI JE PRISLA PRVA NA CILJ NA TEKMI V ŠTANDREŽU.

NAJMLAJŠE TELMOVALKE ČEZ DRN IN STRN V ŠTANDREŽU

IV (Nadaljevanje in konec)

Izmed folklornih zanimivosti v Zbornicah naj navedemo običaj, ki ga imajo na dan Jarneva patrona Sv. Egidija prvega septembra vsakega leta. Vsa vas je na ta dan lepo okrašena. Ko pravo ljudje iz cerkve, se zbere v krogu skupina mladeničev in v zvezi s tem gostinje, ki drža na postelju kocarce. Steklenica vina in steklene polne nagelne in vrisi od steklenice. Cim preneha gozba iz gornjih, krepko zauka edna zmed mladeničev v krogu, nato začne zbor peti posebno pesem, ki obsega več kitic.

Sledijo še druge pesmi, dokler dekle ne izroči vrniti. Zatem se vrstijo v sprevod in jo mahnejo z godbo na čelu od ene do druge

IZ SVOBODNE GORISKE

Nov zadrudni dom v Brdih

Na Humu v Brdih so pred tremi tedni dozdali in pokrili svoj nov zadrudni dom. To je ponosna, lepa in velika stavba, ki dela čast vašanom tega kraja v Brdih. Otvoritve so se udeležili predstavniki ljudske oblasti goriškega okraja, ki so ob tej priliki govorili o pomenu zadrudnega doma in o političnem položaju na vasi, ki je z njim v zvezi.

Hum, je bil že za časa osvobodilne borbe ena izmed najboljših vasic v Brdih in se še danes prav dobro spominja vseh preganjanj in trpljenja, ki so ga morali vsačani doživeti pod fašističnem jarmom. Prav zaradi tega so se lotili s požrvalnim delom gradnje zadrudnega doma in socializacije vasi. Pri gradnji je delovalo vse prebivalstvo in se od 637 vašanov samo 53 takih, ki še ne razumejo zadrudnega življenja in njegovega pomena, ni udeležila splošnega delovnega polca.

Lovski čuvaji na delu

Pokrajnjska lovska družina v Gorici je v tekočem lovskem letu postavila na svojem področju več lovskih čuvajev, katerim stoji na čelu pokrajnjski lovski čuvaj. Že po nekaj mesecih so se pokazale ugodne posledice te organizacije in tako so samo v občinskih loviščih v Krmnu, Ločniku in Vilešah prisneli 4 divje lovec ter jih prijavili sodnim oblastem. V Fratti pa so naložili globo nekemu gospodarju, ker se je njegov pes klatil in delal škodo po poljih.

Lovski čuvaj Miroslav Devetak z Vrha je tudi prisnelil divje lovec in ga prijavil sodnji. Vsi lovski čuvaji so se lotili tudi uničevanja škodljivih živali, predvsem srak.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Nova odredba o določitvi predmetov in količin za zagotovljeno preskrbo z industrijskimi izdelki

Na podlagi ukaza komandanta odreda J. A. z dne 16. septembra 1947, v zvezi z odlokom Istrskega L. O. o pooblastitvi svojemu izvršilnemu odboru za izdajanje odlokov in odredb na področju gospodarstva z dne 3. avgusta 1947, izdaja I O Istrskega L. O. odredbo:

o določitvi predmetov in količin za zagotavljanje po posameznih kategorijah naslednjih industrijskih izdelki:

1. Potrošnikom, ki so sprejeti v zagotavljanje preskrbe s kruhom, se zagotavljajo po posameznih kategorijah naslednjih industrijskih izdelki:

A. TEKSTILIJE:

1) Bombažne tkanine (in njih konfekcija) in sicer: za perilo, za posteljnino, za ženske obleke, za moške obleke, za podlago, za vmesno podlogo, za odtje, za plenice, za brisače, za naglavne rute, za dekoracije (pohitivo), za prešite odtje, za gospodinjstvo (namizni prtji, prtjički, kuhinjske brisače), za šmince (blazine) in za žepne robce.

2) Volnene tkanine (in njih konfekcija), in sicer: za moške obleke in ženske kostime iz mikane in česane preje, domače sukno (sajak in čoj), volnena tkanina za ženske obleke iz mikane in česane preje, za moške in ženske žinske plašče in površnike, za šale in volnene odtje (navadne odtje).

3) Tkanine iz umetne svile (in njih konfekcija) in sicer: za ženske perilo, za ženske obleke, za podlago, za prešite odtje, za robce in naglavne rute.

4) Sukanec vseh vrst.

5) Nogavice: bombažne (moške, ženske in ženske) in iz umetne svile (ženske).

6) Trikotni izdelki: perilo (bombažno in iz umetne svile), pleteni oblačilni predmeti (volneni in bombažni), pleteni vatein in pletene zavese.

7) Lanene tkanine za umesno podlogo.

8) Konopljene tkanine za stampanje in blazine ter izdelane (konfekcionirane) stampanje in blazine.

B. OBUŠTEV:

a) Za odrasle (moške in ženske): Delavski usnjeni čevlji, gojzarice, usnjeni škornji, moški in ženski čevlji z usnjem in gumijastim podplatom, moške in ženske sandale z usnjem in gumijastim podplatom, moški in ženski delavski gumijasti škornji, moški in ženski navadni gumijasti škornji, moške in ženske galose, gumijaste copate

Z bombo proti kinu v Tržiču

Napad skvadrilne tolpe na kino zaradi filma „Tatovi kolesa“

Predevčarškim so se tržički neofašisti zopet izkazali za dejane, ki ne pokaže v lepi luči njihovo toliko hvalisano visoko kulturo. Prav za prav nimajo s tem terorističnim dejanjem opravka pravi Tržičani, ki so pri tem neprizadevi, ampak tisti priselenci, ki so morali zaradi svojih prejšnjih zločinov nad slovenskim in hrvaškim ljudstvom v Istri iskati zavetja in Tržičanov. Ti ljudje so že večkrat izrabili to gostoljubnost in se ponizali do terorističnih dejanj, kakor so jih bili že od nekdaj vajeni in mislijo, da bodo z njimi uspeli v svojih umazanih namerah.

Predevčarškim zjutraj okoli 5.30 so namreč neznanec položili večje količino tritola v vežo kinodvorane Principe, kjer je z velikim treskom eksploziviral in povzročila pravočasno kmetov tudi v sosednjih hišah. Pri eksploziji so bila poškodovana glavna vrata, pri katerih so razbile vse šipe in znaša škoda okrog 80.000 lir. Zaradi zgodnje ure ni bilo nikogar v bližini in tako na srečo tudi ni bilo človeških žrtev.

Ljudje si na najrazličnejše načine razlagajo vzroke in namene tega terorističnega napada. Nekateri so menjajo, da so neofašistični priselenci hoteli namočiti nad gospodarjem dvorane G. Protto, ker je dovolil, da je bilo 6. februarja v tej dvorani zborovanje tržičke sekcije ANPI. Drugi so menjajo, da je treba postaviti ta napad v zvezo s številnimi napadi te vrste, ki so jih uprizarjali teroristi proti dvoranam, kjer so predvajali znane italijanske filsko umetnino «Tatovi

Zaradi kužnih bolezni ne bo sejmov

Zadnje čase se je v naši pokrajini precej razširila med govedom silavka in parkljevka. Da bi se lahko bolj uspešno borili proti tej kužni bolezni, je odredil gozdni prežet časno ukinitve vseh živalskih sejmov, ki bi se imeli vršiti v naši pokrajini.

Se. Anton pri Kopru

Tudi Istra ima pionirje-junake. Leta 1944 23. oktobra so jasisti obkrožili pri Se. Antonu hišo tov. Turka Viljama, aktivista v ilegali. Grozilo so čeni in družini, da bodo vse pobili in pogabili hišo, če ne dobijo gospodarja. Naravno, da tega niso dobili, zato so uzeli kar s postelje njegovega 6 in pol letnega sina Vilka. Bilo je to še pred šestiro uro zjutraj, Matemu Vilku niso dovolili, da bi se bil oblekel. Odpeljali so ga posega in bil obloženega do križišča pred bližnjim vasico. Tu so pustili njegovo in še nekoga tovarisa pod stražo črnega jašista, ostali pa so odšli v vas na ropanje živine. Tovariši, ki je bil z mladim Vilkom, je sklenili, da pobegne in da lo razumeti tudi muleku. Takoj je za skupino izšli, pa je črnorajčev strelnjak za njim in ga vanil. Ko je padel, je vrvel manj rečno bombo, ki ga je usmaga razmesarila. Bil je na mestu mrtve. Mali Vilko pa je med tem tudi napravil svoje. Zbežal je po nekem jarku nazaj domov. Tu je zahteval, da mu takoj dajo drugo obleko, da bi ga jasisti ne spoznali. Skrivaj je odšel znova iz vasi v neko bližnje naselje, kjer se je potem skrival nad dva meseca in tako usel zasledovanju.

Nogometna tekma med reprezentanco STO in Mariboru danes 20. t. m. v Mariboru

Enajstotica iz izbranih in najboljših nogometašev STO-ja, je danes 20. t. m. odpotovala v Maribor, kjer bo odigrala prijateljsko tekmo z odtodno reprezentanco. Naši športniki, ki so imeli dve izbrani tekmi združeni s treningom v Sv. Nikolaju, se je odpeljala iz Kopra v petek popoldne.

Moštvo je bilo sestavljeno takole: Vratar Manzin (Umag) in Vercon (Magdalena), branilci: Gianini (Arrignio Izola), Scaramelli (Tovarna strojev v Trstu), Krilic-Benci (Milje), Berce (Skeuden), Paparot (Costalunga), Napadalci: Padovan (Milje), Bressan (Skeuden), Schiavon (Aurora), Grigio (Piran), Pascoli (Magdalena).

Prepričani smo, da se bo naša reprezentanca izkazala v dobri in fair igri in da bo tudi zmagovala. S tem bo uveljavila slovenski nogomet in s tako pozitivnostjo skuša, da našemu športu naklonjenemu občinstvu, zlasti mladini nudi zanimive prireditve.

Enajstotica ne bo v Mariboru sama. Sledili ji bodo navdušeni športniki iz Trsta in Kopra.

Babič

Mednarodni praznik žena osni marec je bil v naši vasi praznovan posebno občutno. Tovarišica učiteljica je ob otvoritvi poslala referat o zgodovinskem razvoju ženskega gibanja in o borbi žena za svoje pravice. Referatu je sledil kulturni spored, pri katerem so sodelovali tudi naši pionirski. Veliko občudovanja je vzbudila deklaracija «Otrok in domovina», katero je mala pionirka podala zelo občutno. Tudi druge točke sporeda so bile dobro podane.

Zene so ta dan nabrale 60 jabe in pripravile 80 kit slaskiga kruha in to poslale v žilski dom v Kopru. Bilo je zbranih tudi 2380 lir prostovoljnih prispevkov, ki bodo služili za potrebe organizacije.

Babič Franc

NOGOMETNE TEKME DANES 20. MARCA PRVENSTVO CONE

Partizan-Brtoliga na igrišču v Kopru ob 15. uri, Aurora-Umag B na igrišču v Kopru ob 15. uri, Rdeča zvezda-Florin na igrišču v Ankaranu ob 15. uri, Petrovija-Buje na igrišču v Petroviji ob 15. uri, PRVENSTVO I. KATEGORIJE: Savudrija-Buzinja na igrišču v Savudriji ob 15. uri, Materada-Pomor. tehn. na igrišču v Materiadi ob 15. uri, Ferbulana-Jadrans S L na igrišču v Butori ob 15. uri.

RIHARD OREL

Slovinci v Kanalski dolini

Zgodovinsko narodopisni oert

dovi, v ozdaju pa so vidni dolomitski kolosi Montež, Bužinec, gorsko sedlo Nevea in drugi. Letovanje v dolini Ovcje vasi je zelo prijetno zaradi miru in svežosti okolice, pozimi pa nudijo razsežne snežne poljane dokaj prilike za smučanje.

Ko se vrnemo iz doline zopet na glavno cesto, dospemo po tej v kraj 3 km oddaljeno vasi Ukre, ki leži ob vnožju gorskih grebenov, meječin na Avstrijo. Na drugi strani teh vrhov se razteza Ziljska dolina. Ukre imajo 630 prebivalcev, pred selitvijo samih Slovincov, medtem ko je sedaj tam ena tretjina Lahov. V solj poučevajo dva učitelja. Poleg tega uče nemščino v dodatnih urah tri do štiri tisti tedensko, karpada, zopet nekvalificirane moči. Vas leži 769 m nad morjem. Hiše so zidane z risolnimi pritličji, ker pridruže ob hudih nalivih s strmih pobočij hudoourniki, ki prestopijo bregove in preplavijo vso vas. V vasi so čedne trgovine ter hoteli in restavracije za letovisarje.

Zapustimo Ukre in napotimo se proti vasi Naborjet, ki leži ob

Od Naborjeta na poti v Lučnice je starodavno selišče Sv. Katarina, ki jo zgodovinski letopisi omenjajo že leta 930. Nekaj nize do Lučnice, po domače Ušehidrotopričen in klimatičen kraj. Lučnice nimajo mnogo slovenskega prebivalstva prav tako ne Lipalja vas, kjer jih je ostalo po izselitvi le okrog 40 odst. Lipalja vas je štela uradno (leta 1935) 270 prebivalcev, od katerih se jih je nad polovico izselilo in so jih nadomestili s Italijani. Pokrajina in hiše spominjajo na pokrajino Gorenjsko. Demografski izvidki teh krajev so zelo miki: rojstva upadajo zlasti pri slovenskem prebivalstvu in bati se je, da bo postalo to usodno za obstanek tamkajšnjih Slovincov. Ako se temu na neki način ne odponore, bo sčasoma preplavljen te kraje in se bo Slovinci v poznějšíh dobah spominjala le zgodovina.

Najnoviješe slovenske knjige

dobite v trgovinah

LI-PA

V založni imamo stalno tudi knjižske STROKOVNE KNJIGE. Poslovalnice: KOPER, IZOLA, PIRAN, PORTOROZ, BUJE, UMAG in NOVI GRAD.

Enotnost mora biti geslo vseh tržaških anti-fašističnih žena

Tržaške anti-fašistne žene, ki so se za časa borbe proti nacifasizmu izoblikovale v odločne borke za svobodo in demokracijo, so svojo borbo nadaljevale tudi po končani borbi z nezmanjšano silo in odločnostjo ter so rano ob rami s svojimi tovariši in se prav posebno s tržaškim delavskim razredom ob vsaki priliki zahtevale od odgovornih oblasti spoštovanje določb mirovne pogodbe in uresničitev zahtev tržaških delavcev. V tej borbi so se demokratične žene zavdale svoje moči ker so vedele, da lahko računajo na pomoč vsega demokratičnega prebivalstva, ki je pripravljeno skupno z njimi braniti pravice, katere so si priborili v dolgi in teški borbi proti nacifasizmu in da je prav ta enotnost vsega demokratičnega tržaškega ljudstva temelj vsej protimperialistični borbi.

Zato so tem bolj občutile posledice razdora, ki je nastal po objavi resolucije Informacijskega urada v demokratičnem tržaškem gibanju; ugotovile se ogromno škodo, ki je nastala zaradi razdora v demokratičnem gibanju, zato so bile že od začetka pripravane, da morajo storiti vse, da se premosti prepada razdora ter da dosežejo demokratične tržaške množice ponovno tisto enotnost, ki jih je vodila v njihovi odločni protimperialistični borbi.

Vedele so tudi, da razdor samo izpodjeda in slabi njihovo tržaško organizacijo, ki je vodila tržaške demokratične žene toliko let v njihovi odločni borbi za dosego svetovnega miru in za demokracijo, ter neposredno pomaga imperializmu pri uresničevanju njihovih nakan in mahinacij proti delovnemu tržaškemu ljudstvu.

Storile so vse, da bi do razdora v demokratičnem gibanju ne prišlo, ter so ob vsaki priliki dokazale, da hočejo enotnost. Njihov poziv za enotnost vseh demokratičnih žena ni manikal prav na nobeni njihovi konferenci ali seji.

Vidljivca skupina ASIZZ, ki ima v svojih člankih kakor tudi na sestankih vedno na ustih geslo »bratstvo in enotnost vsega demokratičnega tržaškega gibanja«, so ta poziv demokratičnih tržaških žena odbile. Odbile so ga, čeprav so dobro vedele, da se je demokratično ljudstvo Tržaškega ozemlja tako uspešno upiralo izkoriščevalcem delovnega ljudstva ter emagovalo nad njimi samo zato, ker je bilo enotno in ker je vodilo skupno borbo za obrambo svojih interesov.

Vodstvo Vidljivce skupine ASIZZ, ki ni pristujno temu, kar so čutile in vedno bolj čutili vse demokratične žene, in ki se vedno odklanja enoten nastop vseh demokratičnih

Primorske žene na proslavi 8. marca v Sloveniji

Naši vtisi z obiska v Sloveniji ob priliki proslave 8. marca, na katero so nas povabile jugoslovanske žene, nam ostanejo nepozabni. Ko smo prispeli 7. marca v Ljubljano, so nas že čakale in prav priščno sprejele tovarišice iz glavnega odbora AFZ Slovenije. Prenočile smo v hotelu Union, kjer smo se seznanile s tovarišicami iz Makedonije, Srbije in Hrvaške. Istega dne smo si tudi ogledale ruski film »Zoja«, ki je napravil na nas vse globok vtis.

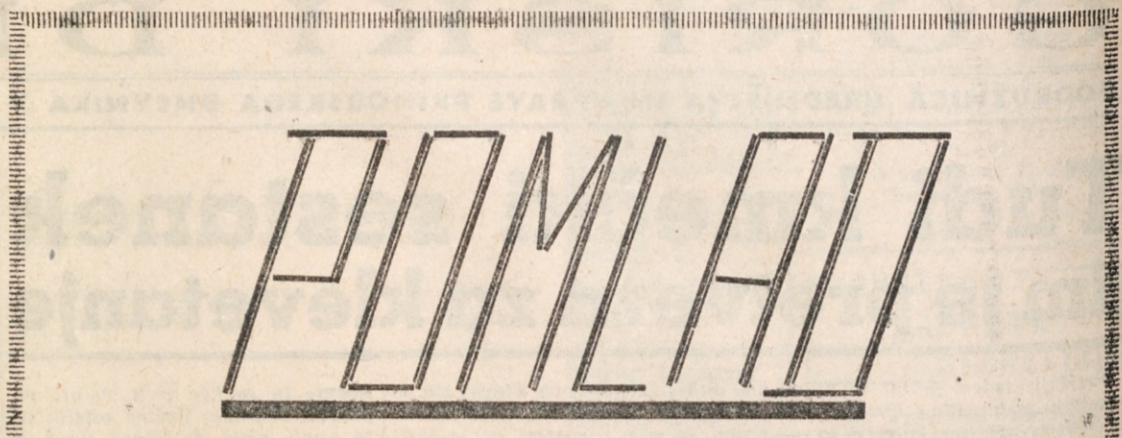
Na praznik žena smo prisostvovali proslavi, ki nam bo prav tako ostala nepozabna. Tovarišice, ki je imeela ugodno besedo, je pojasnila pomen praznika in obenem poudarila, da so bile jugoslovanske žene vedno med prvimi branilci miru, med prvimi borci za pravice in da se še danes boro za isto stvar in se bodo tako borile še v naprej. Potem so si sledile kulturne ločke, ki jih marsikatera od naših žena takih še ni videla. Ne moremo pozabiti prelepih zmagovitih pesmi in ne prizora iz opere »Ero z onega

sveta«, kjer smo občudovale pestre narodne plesne.

Ob tej priliki smo tudi pozdravile dolgoletnega borca za pravice zatiranih primorskega rojaka tovariša Ivana Regenta.

Naslednjega dne zjutraj smo se odpeljale na Gorenjsko, v Gozd-Martuljek, kjer so nas prisrčno sprejeli tovariši, ki so tam na okrevanju. V lepo urejenem domu so nas pozdravili otroci, nam zapeli nekaj lepih pesmi in podarili sopek cvetlic. Iz zelene Martuljke smo se odpeljale na Jesenice. Tam smo obiskale svetlo poslopje jeseniške bolnice, dom igre in dela in otroške jasli, od katerih se marsikatera tovarišica kar ni mogla ločiti; saj je bilo vse tako lepo, čisto in sončno. S posteljico so nas zvedavo gledale jasne očke in se nasmihala napeta lička zdravih otročičev.

Nekaj ur kasneje smo se divile Blejskemu jezeru in njegovemu zelenemu otoku. Kar težko smo se poslovile. A čas je hitel in Vrba s Prešernovo rojstno hišo sta nas že pozdravljali. Tamkajšnje žene

TRŽAŠKE ŽENE so obiskale grške otroke

V veselim razpoloženju nas je 39 tovarišic v nedeljo, 12. marca, odpeljal avtobus na Staro goru pri Novi Gorici na obisk k grškim otrokom. Vsaka izmed nas je bila obložena z raznimi darili.

Med prepevanjem smo ob 11 prispeli v Rifemberg, kjer smo si ogledale spomenik padlih za svobodo.

Tovariši, ki sicer niso bili ob-

nas, naj je povemo v Trstu, da pri njih ni brezposelnosti in da se je delavcem stalneje zelo izboljšalo. Izročili so nam tudi zdravila za demokratično tržaško ljudstvo. Odboravale smo nekaj prisotnih otrok in se poslovile.

Na Staro goru smo prispeli po drugi uri. Sprejel nas je upravnik z vodstvom. Ker smo prispeli s precejšnjo zamudo, so bili otroci že pri kosilu.

Medtem smo naložile v sedem velikih košev pomaranče, slasičice, oblacila, čokolade in vse polno najrazličnejših potrebščin.

Potem smo šle v veliko in zračno jedilnico. Ob belo pogrnjenih mizah, ki so bile razvrščene v treh dolgih vrstah, je sedelo v najlepšem redu 160 mladičev, od treh do osmih let. Vsi debeli in rdeči kot najlepša jabolka. Pozdravili so nas z vzkliki: »Živeja Antifašistična fronta ženah! Razdelile smo jim pomaranče, ki so jih otroci prvič videli, ker smo bile prve žene s Tržaškega ozemlja, ki so jih obiskale. Pozneje so nam otroci zapeli, zaigrali in lepo podali razne recitacije. Tudi znano slovensko pesmico: »Na planinah sončeca seja« so znali lepo zapeti. Dva dečka in dve deklica pa sta zaplesala na ta naprev valček.

Po končani priveditvi so nam postregli s čajem, pšeninim kruhom in domačo mezgo.

Otroci so oblečeni snažno in okusno. Deklice so lepo in vse enako ostržene in počesane.

Razkazali so nam učilnico in spalnice, ki so zračne in snažne.

Za tako organizacijo in vzejoj gre vsa čast tovarišem in upraviteljem.

Cas je hitro minil in morale smo se posloviti. Otroci so nam ganjeni pozdravljali z ročicami in bleščajočimi očmi, ki so videli v nas, četudi le za trenutek, skoraj njihove mamice, kar bi bila največja in najlepša naloga vseh žena.

Potem smo se obiskale organi-

zacija žena v Novi Gorici, kjer smo si tudi ogledale nove gradnje. Imele smo tudi namen ogledati si zadržalni dom v Kojščem, a nam tega časa ni dopuščal. Zato smo prispevale denarno vsoto v korist gradnje tega doma.

Poslovile smo se prisrčno in si obljubile, da se kmalu vidimo.

MILA PERKO.

POCKAR ROZALIJA.

Anica Zerjavova, ki je na proslavi 8. marca tega leta navdušila vse gledalce s svojimi ljubkimi pesnimi točkami. Kmalu nam bo pokazala na pionirski priveditvi, ki bo v najkrajšem času, kaj se je novega in lepega naučila.

PAZIMO NA SVOJE ZDRAVJE!

Kadar nas obsijejo prvi gorki pomladanski sončni žarki in so dnevi že dolgi, se skrbne mamice kar oddahnejo v nadi, da je zimski čas mimo nas ter da je z njim presia nevarnost prehladov in influence. In ta skrbna mamice vedno vsak dan svoje otroke ven, da bi jim gorko pomladansko sonce vrnilo zdravo barvo, dalo dober tek in živatnost; a velikokrat morajo ugotoviti razočaranje, da otroci postajajo še bolj bledi, zvečer so trudni, jedo brez slasti in ponoči nemirno spe.

Zdravniški pregled največkrat ugotovi, da je otrok na splošno zdrav, ampak slabokrvnen, da ima otekle žleze na vratu in da potrebuje mali pripomoček pod obliko kakšnega sirupa, ki otroka prav kmalu dvigne iz te kratke oslabilosti.

Jetika je najbolj razširjena, nalezljiva bolezen, ki se prenaša od bolnega do zdravega z malimi glivicami, nevinimi s prostim ocesom in ki se imenujejo bacili tuberkuloze. Če pomislimo, koliko bolnih ljudi in marsikdo je bolan, ne da bi zato vedel, živi v naši okolici in občeje z nami, se nam pač, ne bo zdelo čudno, da se je do svojega petnajsetega leta že skoraj vsak otrok spopadel s povzročitelji te bolezni. Človek s pljučno jetiko izločuje bacile s slino med govorjenjem, kašljanjem, poljubovanjem itd. Je pa

še en vir bacilov tuberkuloze, nevaren posebno za otroke, in to je nezavreto mleko tuberkulozne krave. Prvo obolenje otroka na tuberkulozo je navadno bolj rahlega značaja in največkrat, če je otrok močan, preide neopazno, a večkrat se pojavi s hujskanjem in vročino (37-37,8); pregled z Rentgenovimi žarki pojasni, da so vnetje pljučne žleze (tako imenovane glandole na pljučih). In ravno te žleze, tudi potem ko niso več vnete, so v človeškem telesu kot ognjišče, kjer pod pepelom tli žerjavica, ki lahko vsak trenutek razvije požar, in bacili, ki so ostali skriti v teh žlezah, čakajo samo na ugodno priliko, da se začnejo množiti, napadati organizem in razvijati v njem bolezen na razne načine. To ugodno priliko nudi pomlad; to je čas, ko se pod vplivom močnih sončnih žarkov, prodirajočih skozi čisti zrak budi k mrzličnemu delovanju in ustvarjanju vsa narava in, ko se tudi v našem telesu vse prebuja in preosnavlja ter dosti energije, zaradi česar odpornost človeka proti boleznim oslabi.

Iz teh izkušenj smo se naučili, da naj otroci, ki so preboleli vnetje pljučnih žlez, pozimi ali vsaj zadnje mesece pred nastopom pomladi uživajo ribje olje in naj se vedno dosti gibajo na prostem zraku. Na pomlad naj vzamejo kakšen preparat, ki vsebuje vitamin D in kalcij; naj uživajo izdatno hrano, naj bodo dosti na prostem zraku, ampak naj ne presedajo ure dolgo na prvem močnem pomladanskem soncu. Otroci najje uživajo ta naj-lepsi letni čas v prosti naravi — ampak mamice naj z budnim oesom pazijo na njih zdravje.

POZORI! REDKA PRILIKA!
Zaradi odhoda prodam kompletno zakonsko spalnico

Dr. GAETA
ZOBODRAVNIK
Izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija. Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19. (Govori slovenski).
TRST, UL. TORREBIANCA št. 43.
VOGAL UL. CARDUCCI

MLEKO in mlečni izdelki tolminsko maslo in mastni siri
TRST TRST
Tvrška Josip Fertolja - Ul. A. Manzoni 15

Čitajte nove knjige!
(V. SEZNAM)
Ivan Potrč: »Svet na Kajžarju«, polplatno 130.— lir
Anton Ingolič: »Pot po nasipu«, polplatno 420.— »
Copic: »Sveti osej in druge zgodbe«, broširano 70.— »
Josip Ribičič: »Se pomnite, tovariši«, polplatno 410.— »
Ivo Andrič: »Travniska kronika«, polplatno 420.— »
Charles de Coster: »Till Uhlenpiegela«, polplatno 320.— »
Andersen-Nexo: »V božji deželji«, polplatno 270.— »
Dobite jih v slovenskih knjigarnah v TRSTU in GORICI.

Prekrasni pomladanski modeli ženski in moški čevlji

KRZNARSTVO MERMOLJA
Trst
Ul. Coroneo 3
Telefon 38-18
Olajšave pri plačilu

TRGOVINA TREVISAN
TRST - ULICA VASARI 10
Oglejte si zalogo! - Oglejte si zalogo!

PRIHAJA V DEŽELO

BILO JE V LENINGRADU...
LJUBEZENSKA ZGODBA VOJNEGA DOPISNIKA
43
Aleksander Cabovski

»Prav isto. Vsi so taki.« Vzel je krožnik s kašo in z žlico odstranil ledeno skorjo. »Kašo bomo segreli«, je mirno rekel. Pogledal sem na uro. Bila je štiri zjutraj. Predlagal sem, da bi šli spat.

»Kašo bomo jedli«, je ponovil zdravnik. Legel je na hrbet in razprostri roke. Noge so mi vsele navzdol. »Bedasti poklic — zdravnik na ledu«, je rekel. »Zmerjati moraš in porivati kamione, več kot zdraviti.« »Nihe vas ne sili k temu«, sem ugovarjal. »Ta sofer vas ni niti prosil.«

»Tudi vas ni prosil«, je rekel. Vrnilo se mu je tisto dobrohotno, malo ironično razpoloženje. — »Ali ni tako? Mislite si zdaj, da ste tu nekoliko ur, a jaz sem že dva meseca.«

Smirnov je razžaril ogenj v pečici. Majhen plamen je že lizal zoglenela polena.

»Smirnov, boš jedel kašo?« ga je vprašal zdravnik. »Ne? — tedaj se vlezli.«

Vsedel sem se k peči na bolničarjevo mesto. Polena so veselo prasketala in peč se je hitro segrevala.

»Cuden dopisnik ste vi«, je počasi spravil iz sebe. »Sedite in molčite. Cemu ne sprašujete po ljudeh, ki nosijo rde in medalje. Kaj ste utrujeni ali kaj? Ali ste morda bolni? Ozdravimo vas...«

Odgovoril sem mu, da sem zdrav.

»Nič ni res, kar pravite. vem, zakaj ste prišli. Prišli ste zaradi Lide. Ali ni tako?«

Vztrepetal sem in se vzravnil. To je bilo preveč nepričakovano. »Molite se, sem rekel, ko sem prišel k sebi. Seveda bi jo bil rad videl. Ze dolgo se nisva videla. No, in nekaj bi rad napisal. Skoraj bi bil rekel: nekolkto črtice.«

Stopil je k meni. Položil mi je roke na ramo in me poseledal naravnost v oči.

(Nadaljevanje sledi)